Förvaltningsjurist Mathias Wallin

PaN 2022-11-21 P 8

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-11-09 PaN A2210-00131

Principärende

Journalhandlingar kan inte återfinnas

Ärendet

Patientnämndens förvaltning har under 2021 mottagit två anmälningar (se *ärende 1-2*) från patienter som begärt ut journalhandlingar från Karolinska där det slutligen, trots omfattande efterforskningar från sjukhusets sida, kunnat konstateras att handlingarna inte kan återfinnas. Ansvariga chefer på Karolinska har i båda ärendena uppgett att de haft problem med att få fram journalhandlingar längre tillbaka i tiden efter det att en central journalservice lagts ner och utlämnandena numera hanterades av respektive avdelning på sjukhuset.

I ytterligare åtta anmälningar som inkommit till förvaltningen under 2021 och 2022 har patienter beskrivit allvarliga brister i Karolinskas hantering av utlämnanden av journalhandlingar. Bristerna rör främst mycket långa väntetider för att få ut handlingarna och att patienter skickats mellan olika verksamheter under tiden.

Inspektion av informationshantering och arkiv på Karolinska
Regionarkivet genomförde den 4 november 2020 en föraviserad inspektion av informationshantering och arkiv på Karolinska Universitetssjukhuset (Karolinska).[1] I sitt tjänsteutlåtande[2] framförde Regionarkivet bl.a. att sedan Journalservice, den enhet som tidigare handlade utlämningsärenden på Karolinska i Huddinge, lades ner i maj 2020 har respektive avdelning på sjukhuset fått ansvaret för utlämningar, vilket inneburit svårigheter trots att Karolinskas enhet för informationshantering tagit fram nya rutiner. De nya utlämningsrutinerna har inte fungerat fullt ut då den personal som ska lämna ut handlingar har bristande kunskaper gällande vilken information som finns att tillgå i Karolinskas arkiv, samt hur den är ordnad. Konsekvensen har blivit att information felaktigt inte har lämnats ut och att

[1] Regionarkivet har i uppdrag att vara tillsynsmyndighet för dokumenthanteringen och arkivvården inom Region Stockholms verksamheter. Se Reglemente för kulturnämnden (RS 2021-0083).
[2] Tjänsteutlåtande 2021-01-13 Inspektion av informationshantering och arkiv hos Karolinska universitetssjukhuset, dnr KN 2020/1343.

patienter har hänvisats fram och tillbaka mellan Karolinska och Regionarkivet (bilaga 1).

Utredning

Utredningen i ärendet består av inkomna anmälningar från berörda patienter och yttranden från ansvariga chefer på Karolinska.

Ärende 1
En kvinna kontaktade Karolinska och begärde ut journalanteckningar från en operation som hon genomgick år 2000. Kvinnan beskrev att efter att hon ringt över 20 samtal under två veckors tid, där hon slussats runt till olika avdelningar och personer på sjukhuset, till slut fick ett brev där det stod att journalanteckningarna inte kunde återfinnas.[3]

I yttrande från den 9 september 2021 uppgav vårdadministrativ chef på Karolinska att de haft problem med att återfinna journalhandlingar längre tillbaka i tiden sedan det centrala journalarkivet på sjukhuset hade stängt och då handlingarna numera förvarades på olika platser (centralarkivet Huddinge och Solna samt Regionarkivet) och lagrades på olika sätt (mikrofilm, mellanlagringstjänst och pappersjournal). Sekreterarna hade inte heller behörighet att komma åt alla dokument, vilket gjorde det ännu svårare att återfinna det patienterna efterfrågade. Verksamheten hade eftersökt journalhandlingarna på de platser där de skulle kunna finnas, men i detta fall utan framgång. I kompletterande yttrande från den 26 januari 2022 uppgavs att samtliga relevanta sökvägar på sjukhuset nu var uttömda och att de efterfrågade handlingar inte heller fanns på Regionarkivet.

Ärende 2
En man hade vid upprepade tillfällen försökt få ut sina journaler från en nedlagd verksamhet tillhörande Karolinska. Mannen upplevde att han bara skickades runt mellan olika personer och verksamheter och inte fick någon hjälp. Han beskrev även att administrativ personal på sjukhuset hade menat på att journalhanteringen på Karolinska Solna i princip hade kollapsat efter att en central journalservice lagts ned och detta lagts ut på avdelningarna.[4]

I yttrande från den 17 februari 2022 uppgav verksamhetschef på Karolinska att hanteringen av journalrekvisitioner hade förändrats sedan det centrala journalarkivet på sjukhuset stängts, vilket medförde att patienterna behövde vända sig till respektive verksamhet där de vårdats. Trots omfattande efterforskningar hade patientens journaler inte kunnat återfinnas.

Övriga anmälningar
Förvaltningen har, utöver ovan redovisade ärenden, mottagit ett flertal anmälningar från patienter som begärt ut journalhandlingar från Karolinska. Av anmälningarna framgår att patienterna har skickats runt till

[3] PaN V2106-04261 (K 2021-6048).
[4] PaN V2106-04208 (K 2021-9872).

olika verksamheter och personer inom sjukhuset. I vissa fall har de hänvisats till Regionarkivet som i sin tur hänvisat patienterna åter till Karolinska. I de flesta fall har de begärda journalanteckningarna till slut kunnat återfinnas, men först efter en handläggningstid på flera månader. Flera patienter anser också att personalen på Karolinska saknar grundläggande kompetens om hur en begäran om en allmän handling hos en offentlig vårdgivare ska handläggas.[5]

I två av ärendena, som alltjämt är under handläggning och där förvaltningen inväntar svar från Karolinska, har begärda journalhandlingar ännu inte återfunnits.[6]

Regelverk

En journalhandling ska enligt 3 kap. 17 § patientdatalagen (2008:355) bevaras minst tio år efter det att den sista uppgiften fördes in i handlingen.

För journalhandlingar som utgör allmänna handlingar gäller arkivlagen (1990:782) samt de bestämmelser som meddelas med stöd av arkivlagen (3 kap. 18 § patientdatalagen).

Att en myndighet inom allmän hälso- och sjukvård under vissa förutsättningar är skyldig att lämna ut journalhandlingar och andra handlingar och uppgifter till en patient, framgår av tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (8 kap. 1 § patientdatalagen).

En begäran att få en avskrift eller kopia av en allmän handling ska behandlas skyndsamt (2 kap. 16 § tryckfrihetsförordningen).

Grundläggande bestämmelser om hur allmänna handlingar ska arkiveras och gallras ska meddelas i lag (2 kap 23 § tryckfrihetsförordningen).

Huvudregeln är att allmänna handlingar ska bevaras. Gallring av allmänna handlingar får bara ske om det finns ett gallringsbeslut från myndighet, som tillstyrkts av Regionarkivet, eller när gallring är reglerad i lag.

Regionarkivet har upprättat generella bevarande- och gallringsplaner[7] med bestämmelser om vilken information som ska bevaras och vilken som ska gallras.

Förvaltningens synpunkter

Att en offentlig vårdgivare är skyldig att lämna ut journalhandlingar och andra allmänna handlingar till en patient framgår av

---

5 PaN V2101-00418 (K 2021-1150), V2104-02749 (K 2021-4612), PaN V2201-00198, PaN V2204-02693 (K 2022-4667), PaN V2205-03673 och PaN V2206-04266.
6 PaN V2204-02937 (K 2022-4820) och PaN V2210-07082.
7 Bevarande- och gallringsplan för vårdhandlingar på papper och andra analoga format (LA 2017-0169) och Bevarande- och gallringsplan för digital journalinformation (LA 2018-0096).

tryckfrihetsförordningen. En begäran om en allmän handling ska handläggas skyndsamt. Normalt innebär det en handläggningstid på högst ett par dagar.

Förvaltningen finner det anmärkningsvärt att begärda journalhandlingar vid Karolinska inte har kunnat återfinnas. Det är vidare allvarligt att det i andra ärenden, där journalhandlingarna till slut har hittats, tagit upp till flera månader för patienterna att få handlingarna utlämnande.

Att journalhandlingar försvinner eller att det tar väldigt lång tid att få handlingarna utlämnande kan innebära stora patientsäkerhetsrisker eftersom den dokumenterade vårdhistoriken kan ha avgörande betydelse vid bedömning och planering av patientens framtida vård och behandling. Det kan även medföra betydande rättsliga och ekonomiska konsekvenser för den enskilde om denne inte kan redovisa nödvändigt medicinskt underlag till myndigheter, försäkringsbolag eller domstol.

Regionarkivet har efter genomförd inspektion i november 2020 uppmärksammat Karolinska på de problem som uppstått i samband med att ansvaret för utlämnanden övergått från en centralstyrd enhet till att i stället hanteras av respektive avdelning. Regionarkivet pekade även på bristande kunskap om och följsamhet till de rutiner som framtagits av sjukhuset för hantering av utlämnanden.

Mot bakgrund av patienternas beskrivningar och med beaktande av vad som framkommer i yttrandena från ansvariga chefer på Karolinska anser förvaltningen att de brister som Regionarkivet tidigare pekat på alltjämt förefaller vara ett problem på sjukhuset.

Förvaltningen finner det därför angeläget att Karolinska inkommer med en skriftlig återföring om vilka åtgärder sjukhuset avser att vidta för att säkerställa att regelverket för utlämnanden av allmänna handlingar efterlevs.

Förvaltningen önskar även att Karolinska i sitt svar redogör för vilka processer och rutiner som finns till stöd för verksamheterna vid utlämnanden av journalhandlingar samt hur sjukhuset arbetar med att dessa når fram till berörd personal.

Konsekvenser för patientsäkerhet

De föreslagna åtgärderna förväntas bidra till att förbättra patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

De föreslagna åtgärderna förväntas inte medföra några konsekvenser för jämställd och jämlik vård.

Miljökonsekvenser

De föreslagna åtgärderna förväntas inte medföra några miljökonsekvenser.

Förslag till beslut

Patientnämndens förvaltning föreslår att patientnämnden beslutar följande.

1. Ärendets tjänsteutlåtande skickas till styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset och patientnämnden begär skriftlig återföring avseende genomförda och planerade förbättringsåtgärder för att säkerställa att gällande regelverk efterlevs senast den 21 februari 2023.
2. Ärendets tjänsteutlåtande skickas till hälso- och sjukvårdsnämnden för kännedom.
3. Ärendets tjänsteutlåtande skickas till Regionarkivet för kännedom.

Maja Wessel
T.f. förvaltningschef

Bilagor
1. Tjänsteutlåtande 2021-01-13 (KN 2020/1343).